

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบลดอนข่อย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สำนักปลัด

www.donkhai.go.th

๑. หลักการและเหตุผล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหา น้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

๒. วัตถุประสงค์ของแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑. ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๒. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้

๓. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๑ นิยามความเสี่ยง

(Corruption Risk) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการ ทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ของหน่วยงานในอนาคต

๒.๒ กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่าง ให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะอาจเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๓ ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๓. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนข่อย ได้ทำการคัดเลือกกระบวนการจัดการพัสดุ ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operational Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

๓.๑ เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดการพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนข่อย

๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้สูงมาก เกิน (๔ ครั้ง) ขึ้นไป
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้สูง ไม่เกิน (๓ ครั้ง)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน (๒ ครั้ง)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน (๑ ครั้ง)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

๓ ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๒	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๔	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๕	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

๓.๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต โดยการระบุรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการจัดหาพัสดุ (ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่) โดยการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มี ประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการ ตั้งสมมุติฐาน หรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information)

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับความโปร่งใส กระบวนการ : กระบวนการจัดหาพัสดุ					
ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑	การขออนุมัติดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ	(๑) ผู้รับผิดชอบดำเนินการขออนุมัติในเรื่องการจัดซื้อ/จัดจ้างที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถดำเนินการได้	๒	๔	๘ สูง
๒	การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่/คณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงาน	(๑) ผู้รับผิดชอบมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กำหนดร่างขอบเขตของงานจัดซื้อ/จัดจ้างในลักษณะคนเดียว อาจก่อให้เกิดความไม่ครอบคลุมในเนื้อหา และมีการกำหนดคุณลักษณะที่เป็นการกำหนดสเปคที่เอื้อต่อผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง (๒) มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่/คณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงาน ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดซื้อ/จัดจ้างในพัสดุนั้น ๆ อาจทำให้การจัดซื้อ/จัดจ้างผิดระเบียบ/หนังสือสั่งการ หรือทำให้พัสดุที่ได้ไม่มีมาตรฐาน และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนได้	๒	๔	๘ สูง

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับความโปร่งใส กระบวนการ : กระบวนการจัดหาพัสดุ					
ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๓	ดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ	(๑)การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงโดยนำญาติพี่น้อง หรือบุคคลใกล้ชิดเป็นผู้ขายผู้รับจ้าง (๒)การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง อาจมีการนัดแนะ/การตกลง ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ขายและเจ้าหน้าที่	๓	๕	๑๕ สูงมาก
๔	ดำเนินการส่งมอบพัสดุและการตรวจรับพัสดุ/งาน	(๑)การจัดส่งของที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนด (๒)เจ้าหน้าที่ตรวจรับพัสดุไม่ดำเนินการตรวจสอบพัสดุอย่างแท้จริง ทำให้พัสดุ/งานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ	๓	๕	๑๕ สูงมาก
๕	การเบิกจ่ายเงิน	ผู้ประกอบการบางรายมีการเร่งรัดให้มีการเบิกจ่ายที่กะชั้นชิด ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องมีการทำงานที่ผิดหลักของระเบียบกฎหมาย	๒	๔	๘ สูง

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับความโปร่งใส กระบวนการ : กระบวนการจัดหาพัสดุ		
ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑	ดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ (๑)การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจงโดยนำญาติพี่น้องหรือบุคคลใกล้ชิดเป็นผู้ขายผู้รับจ้าง (๒)การจัดหาพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง อาจมีการนัดแนะ/การตกลง ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ขายและเจ้าหน้าที่ ๑๕ สูงมาก	๑. กำหนดรายละเอียดของงานที่ไม่เป็นการกำหนดพัสดุแบบเฉพาะเจาะจงกับผู้ขายรายใดรายหนึ่ง และต้องมีการสืบราคาจากท้องตลาดอย่างน้อย ๓ ร้าน เพื่อหาพัสดุที่มีคุณภาพ และราคาที่เป็นไปตามท้องตลาดอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้พัสดุที่ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ ๒. มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุและผู้ประกอบการที่ชนะการจัดซื้อ/จัดจ้างพัสดุ นั้นๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของการจัดซื้อ/จัดจ้างว่าเป็นไปตามระเบียบกฎหมายหรือไม่
๒	ดำเนินการส่งมอบพัสดุและการตรวจรับพัสดุ/งาน (๑)การจัดส่งของที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนด (๒)เจ้าหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ไม่ดำเนินการตรวจสอบพัสดุอย่างแท้จริง ทำให้พัสดุ/งาน นั้นไม่มีประสิทธิภาพ ๑๕ สูงมาก	๑. เจ้าหน้าที่/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ จะต้องดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยการดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดของงานจัดซื้อ/จัดจ้าง ที่กำหนดอย่างถูกต้อง และควรมีการถ่ายภาพเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้ดำเนินการตรวจสอบพัสดุหรืองานนั้น ๆ อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ การดำเนินการจัดหาพัสดุมีกำหนด ประชุม ทั้งผู้บริหารและหัวหน้าส่วน โดยได้นำขั้นตอนการดำเนินงาน / ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต โดยจัดทำแนวปฏิบัติที่มีคะแนนความเสี่ยงในระดับสูงมาก มาปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นขั้นตอน มาตรการควบคุม และ แนวทางการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้องตามระเบียบ